

rat. Ingen arkeologi är teorilös, endast teoriomedveten. På Internet finns ingen intersubjektiv diskussion som lyfter fram och belyser teori. Dokumenten innehåller i allmänhet heller inga referenser. Den intellektuella miljö och den associationssfär, i vilken dokumenten har tillkommit, är således endast implicit synlig mellan raderna. Allt detta är inte anmärkningsvärt. Internet innehåller information, inte kunskap, och chattande, inte diskussion. Internetarkeologin avser att förmedla data, sammanställningar av data och tolkningar av sammanställningarna, inte att diskutera förutsättningarna för tolkningarna. Det lättsamma surfandet på nätet leder inte in i vetenskaplig diskussion, utan till osorterad information. Den elektroniska motorvägen är den breda vägen. Utefter den finns ett stort utbud av talrika åsikter och synsätt. Studenternas inneboende känsla för kritiskt tänkande säger dem, att ställa sig tvivlande till alla. De leds inte av auktoriteter till att sortera dem i mer och mindre beaktansvärda. De leds dock inte heller av en egen genomtänkt och uppövd reflekterande hållning i sin misstänksamhet. De väljer som de zappar mellan TV-kanaler och stoppar in och tar ut videoband och hoppar mellan webbsidor och slår av och på sin walkman. De är åtminstone konsekventa.

Mig har det tagit tre års deltagande observation tillsammans med den nya generationen IT-studenter för att förstå, att jag måste föränd-

ra de grundläggande arkeologikurserna. Nyttan av Internet för arkeologin och i undervisningen är oomtvistlig, men jag börjar också se problematiska och bekymmersamma sidor. Vad New Age har med saken att göra, har jag ännu inte börjat tänka på.

#### Referenser

Victor, H. 1997. Frälsning, fördömelse eller bara funktionellt verktyg? Om informationsteknologi (IT) och arkeologi. *Tor*, 29 (s. 439–456).

Två debattartiklar om New Age:

Gunnarsson, S. 1998. New Age – en demokratifara. *Humanisten. Tidskrift för kultur- och livsåskådningsdebatt*, 2, 1998 (s. 6–7).

Hammar, O. 1998. New Age. En modern folketro. *Forskning & Framsteg*, 4, 1998 (s. 8–11).

Följande internetadresser använder jag till övningsuppgifter inom A-kursen i arkeologi:

<http://www.natmus.dk> (det danska Nationalmuseets bronsålderskatalog)

<http://www.dokpro.uio.no/> (det norska dokumentationsprojektet med bland annat ett kart- och bildanknutet fornminnesregister)

<http://www.hf.uio.no/iakn/roger/lithic/sarc.html> (Stone Age Reference Collection från IAKN vid Universitetet i Oslo)

<http://www.hum.mh.se/Arkeologi/Trindyx/default.html> (databas över norra Europas trindyxor från HUM vid Mitthögskolan)

Stig Welinder

Institutionen för humaniora, Mitthögskolan  
831 25 Östersund

### Kommentar till Thomas Bartholins artikel om dendrokronologins tillförlitlighet

Thomas Bartholin anmärker i sin artikel i *Fornvännen* 1998/2 att den referenskroneologi för fur, som jag publicerade i *Dated wood from Gotland*, innehåller ett fel så att dateringar äldre än omkring 1400 år 9 år för gamla.

I min skrift presenteras på sid. 28 och 29 en överlappning i referenskroneologin mellan en yngre del och en medeltida del. Under uppbyggnadstiden tilläts de i den yngre delen in-

gående sekvenserna att få tillhörande årtal utskrivna.

I den medeltida delen skrevs inga årtal ut, eftersom dessa skulle kunna vara ledande och därvid hämma uppmärksamheten vid de partiella eller heltäckande granskningar, som förekom med några månaders mellanrum. Grafer av mätvärden från prov som var samtida med varandra samlades i grupper på ritfilm.

Vid den successiva uppbyggnaden av kronologin fanns ganska många blad med grafer tillgängliga. Ett antal kronologier byggdes upp oberoende av varandra. Kopplingen mellan bladen markerades endast med ett streck, detta för att tvinga fram samma kopplingsarbete vid senare tillfällen, allt eftersom mera material tillfördes. Avsaknaden av utskrivna årtal på ritfilmen var en kanske överdriven försiktighetsåtgärd med många fördelar men också en dold nackdel, vilket långt senare skulle visa sig.

När Lars Lofstrands partiella kronologi för fur gällande fem medeltida träkyrkor i Småland kom ut 1983 gav mitt material vid jämförelse i datorbearbetning samma tidsangivelse (*Medeltida Träkyrkor I*, Lofstrand sid. 244–250, Sveriges Kyrkor vol. 192). Lofstrands utredning är föredömligt klar och lätt att följa. Redan 1980 hade jag av Lofstrand fått tre partiella kronologier med medeltida material, som så vitt jag minns överensstämde med mitt material inom de områden där det fanns gemensam täckning.

Bartholins anmärkning att den medeltida delen skulle vara behäftad med ett fel syntes avlägsen men gav anledning till förnyad granskning. Förnyad jämförelse med Lofstrands kronologi visade att denna hade fått en 9 år äldre tidsposition än den angivna. Alltså fanns ett fel, vilket var mycket svårupptäckt. Vid sammanställning till en stor enhet i datorn hade en förväxling skett mellan två streck med 9 enheters mellanrum på tidsskalan. Detta kombinerades med att två prov hade en säker placering på den yngre delen av kronologin men också

fanns med på något blad i den äldre tidsdelen, utan utskrivna årtal, med utmärkt koppling till andra blad. Felet följde med in i datorns anonymitet.

Hur ett fel uppkommer är av intresse och föremål för analys inom teknik och naturvetenskap. Ovanstående utredning är därför motiverad. Vad gäller dateringarna i min skrift är det mycket enkelt att korrigera dem. För alla dateringar angivna äldre än 1370 adderar man 9 år.

Bartholin insinuerar att jag skulle brista i min del av bevarandet av träprov. Jag ansvarar för att proven överlämnas till antikvariska myndigheter exakt så som överenskoms en gång i Dendrokronologiska Sällskapet, där representanter för Riksantikvarieämbetet och SHM var närvarande. Någon annan överenskommelse finns inte.

Bartholin hävdar vidare att jag inte har haft samarbete med fackfolk. Jag har haft ett mycket gott samarbete med forskningsinstitutioner vid två engelska universitet. I slutet av 1970-talet överlämnade jag exempelvis mätvärden från mer än 500 ekprov till den ena av dessa institutioner (UEA). Professor Harold Fritts vid University of Arizona har lagt ned en hel del tid i vårt samarbete. Forskare från hans institution har vid tre tillfällen besökt mig och tagit del av mitt arbete.

*Alf Bråthen*

Lunnevägen 2, 46144 Trollhättan

Diskussionen om dendrokronologi är härmed avslutad för denna gång.

*Redaktionen*

